

מסורת הש"ס

(א) לעיל כו: כח: מוספתא
 פ"ב ה"ה, (ב) בכת"י לימא
 מיבט לל, דק"ס, (ג) זכרות
 כ:, (ד) ערבין ג: מוספתא
 פ"ב ה"ד, (ה) ערבין ג:
 ע"ס, (ו) לעיל כו: (ז) ערבין
 לג:, (ח) גי' הרי"ף והרא"ש
 רחבא, (ט) חגיגה ד.

תורה אור השלם

1. וְהָיָה אֲשֶׁר יִרְאֶה
מִשְׁכֵּנוֹ יִגְדֹּר וְיִשְׁכַּל
וְיִבְנֶה יִיָּדוּ וְיִבְרָא
עֲמֻלָּה; שְׁמוֹת יוֹדֵי
אֶל מִשְׁכֵּנוֹ
2. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל מֹשֶׁה
עֲשֵׂה כְּכֹחַ שְׁרָף וְשֵׁם אֶת
עַל סֵט וְהָיָה כֹּחַ הַשְּׁרָף
וְרָאָה אֹתוֹ הָיָה;
מִבְּדֹר כֹּחַ
3. וְהָיָה הַשְּׁבִיעִי
בִּתְּרוֹת שְׁמֵי מִקְרָא
קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֵן בְּ
מִלְכָּתָא בְּעֵדָה לֵךְ
תַּעֲשֶׂה יוֹם תְּרוּמָה לַיהוָה
לָכֵן;
4. וְהָיָה שְׁמוֹתֵיכֶם
וּבְמִשְׁכֵּנוֹיִכֶם
חֲדָשִׁים
בְּחִצְרוֹת עַל הָעֵלִי
וְעַל זִבְחֵי שְׁלֵמֵיכֶם וְעַל
לָכֵן לִקְרוֹן לִפְנֵי
אֲלֹהֵיכֶם
מִבְּדֹר
אֲלֹהֵיכֶם;

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' וקמי' לא יא
 וכו' יצ"ר כו"ל לא יא
 אלא לא יא לשמע
 לענשו ללאת אכל א
 כיון לענשו יא אף ש
 תביון להארא השומע
 וקס"ל לר"י אהר"ה
 מוילנא ז"ל פ' מדקתי
 לא יא בלון ידיו ולא
 בלון ריבס לא יא א
 דק השמע לא יא אכל
 השומע יא אף דלא
 תביון וי השמע וי
 אלא שדכר האלון פאט
 קת ידיו וכו' ד"ק:

מוסף רש"י

הואיל ומשנת יום
תרע"ה. משנת יום
לגלג (ש"ר) א' שנה
היובל לר"ה התקעה
לבדורות. ודעי
תש כרעות יום כסדרים
של יובל (ע"ד ב') שבו
נמ אושרם יובסר"ה
ב שנת היובל מלכות
זכרונת ספרות (ש"ר)
(ש"ר) מוכרס"ה ע"ד.
אפילו בשנת יובל עמה,
קך שמעתי קרס"ה ל אפ"ה
הא י' יוכי דעלני ב'
ומשול (ש"ר ע"י) כ"ר
שמר שה"ה בשנת
עמה. ה"י א"כ אפ"ה
לגלג לומתי ק"י מוכרס"
נב יולא עכ"ה אפ"ה
מוכרס"ה א"ז ע"ה של
תומרס"ה א"ז ארמיס"
כ"ה. ומכרס"ה ל' י' חר
שנת היובל. ומכרס"ה
לד"ר תמי חלד' מירק
מקדש' לע"ה וואלן
לע"ה. תמי חרס"ה (ש"ר)
(ש"ר) וואלן ע"ד.

שאין בתי ערי חומה שלהן
נחלטיין (שם) או אם מכרו
שדה גואלין אותה מיד
וישראל אינו מותר לגאול
פחות מז' שנים כדכתיב
במקפר שני תצואות ימכר
לך (שם ג:).

ראוהו בית דין פרק שלישי ראש השנה כט.

עין משפט
נר מצוה

זכור א"מ פ"ב מלכ
שופר הלכה ה טור
ש"ע א"ח קמקס סק"ק
ט:
זכור ב"מ ע"ג טור ש"ע
קמקס ט:
ג ד ג מ"ה ש"ס ה' ב'
ונוטע' ש"ס סק"ק ה' ב'
ג ד ג מ"ה ש"ס ה' ב'
זכור ד ו"ה ש"ס ה' ב'
טור ש"ע קמקס ט:
ג ד ג מ"ה ש"ס ה' ב'
ערבין הלכה טא:
זכור ט"ה ש"ס ה' ב'
שופר הלכה ג טור
ש"ע א"ח ק' קמקס
מק"ה ט:
זכור ט"ה ש"ס ה' ב'
נדרות הלכה טור א"ח
ק' מלכ:
ג ב ג ש"ס ט"ה ש"ע
ק' סקן ט"ה ש"ע וס' י'
זכור ש"ס ט"ה ש"ע רע'
א"ח ק' זכור זכור זכור
א"ח ק' זכור זכור זכור
זכור זכור זכור זכור

רבינו חננאל

[illegible]

דַּתְנָן כְּהֵנִים וְלוֹיִם מְקַדְּשִׁים עֲרֹסִים וְנוֹאֲרִים עֲרֹסִים. פִּירֵם
בְּקוֹנְטֵס שׁוּ הָיָה גִ' ר"י הָלֹי וְשֹׁאֵר כְּרוּמִי גוֹרְסִין מוֹכְרִין
לְעוֹלָם וְגוֹאֲלִין לְעוֹלָם וְשִׁמְיָהּ הֵן בְּמִסְכַּת עֶרְכִין (דף כו: ו) דף
(לג:) וְצִין מְקַדֶּשֶׁן וְצִין מוֹכְרִין כְּרוּמִי מִשְׁנֵה יִתְרָה נִיחָה אֲלָא אִידי
דְּתַנָּן תַּנָּה גְּבִי יִשְׂרָאֵל פְּסוּם (דף ד' עה).
אִין מְקַדְּשִׁין לְפָנֵי הַיּוֹצֵל שְׁמֵהּ מִשְׁתִּי
שֵׁנִים וְאִין גּוֹאֲלִין אַחֵר הַיּוֹצֵל פְּסוּם
מִשְׁנֵה תַנָּה סִיפָא נְמִי מְקַדֶּשֶׁן וְגוֹאֲלִין
וְאִידי דְּתַנִּי מְקַדֶּשֶׁן וְגוֹאֲלִין גְּבִי
דְּהַדִּי תַנָּה נְמִי גְּבִי גּוֹאֲלִים דְּמִכְרָה
מוֹכְרִין לְעוֹלָם הִכִּי מוֹקִישׁ לֵה בְּמִסְכַּת
עֶרְכִין (דף עה). וְגוֹאֲלִין לְעוֹלָם הִיָּינוּ לְפִי
שְׁנֵאמֵר בִּישְׂרָאֵל הַמּוֹכֵר שְׁדֵה אַחֲסֵה
בְּמִסְכַּר שְׁנֵי בְּצוּמוֹת יִמְכֹּר לָךְ אַחֲסֵה
מוֹתֵר לְגִאֻלֹּל פְּסוּם מִשְׁתִּי שֵׁנִים אֲזַל לֹיִם
גּוֹאֲלִין מִיד וְגוֹאֲלִים לְעוֹלָם וּמְקַדֶּשֶׁ
הִיָּינוּ לְפִי שְׁנֵאמֵר בְּמִסְכַּת שְׁדֵה אַחֲסֵה
לֹא יִגָּאֵל עוֹד אֲלָא יוֹאֵל לְכַהֲנִים בִּיבֹזֵל
וְהַלּוּם גּוֹאֲלִין לְעוֹלָם וְעַתָּה גִ' רְבִינוּ
יִחָק הָלֹי יִנָּח שְׁאִין הַיּוֹצֵל מִפְּקִיעַ
מִיד מְקַדֶּשֶׁס אֵל הוּא לֹי כְמוֹ בִּישְׂרָאֵל
אֲזַל מְכִירָה וְגוֹאֲלֵה שְׁגוֹלֵל מִיד אִיִּין
בְּתַנִּי עֲרִי חוֹמָה שְׁאִין מַלְטוֹת
לְסוֹף שְׁנֵה מֵה עֵינִן זֶה לְמֹאֶה דִּיבֹזֵל
אֲעִיג דְּאִין זֶה נוֹהֵג אֲלָא בְּזִמָּן שְׁהִיבֹזֵל
נוֹהֵג מִ"מ לֹא מִשְׁמַע הִכִּי לִישְׁנָה
לְיִתְמָהוּ בְּצוּמוֹת דִּיבֹזֵל וְעוֹד שְׁמַשְׁה
רֵאשֻׁנָה הוּא לִיָּה לְאִתּוּי דְּהֵיָא
דְּמְקַדֶּשֶׁן לְעוֹלָם שְׁהִיא בְּצִרְק אִין
מְקַדֶּשֶׁן (דף עה ע) וְלֹא הֵיָא דְּמוֹכְרִין
לְעוֹלָם דְּנִמְנִיתִין הִיא בְּצִרְק בְּתַרָּה
דְּעֶרְכִין (דף לג:):

א משמע **אן** נהי דלינתו
בהשמטת קרקע בהשמטת
כספים ושלוש עברים מיהא איתנהו.
כמוז ברוב ספרים ובקונטרס
אין קא משמע אן ומו לא ולא גרס
אין דלינתו בהשמטה דודאי איתנהו
שלקתו הם משרלם מחזקין דלא
אין מכלל המזות בין שלקת ישראל
האין מן האלפים אמה שנתנו להם
אין לעריהם יואל ציובל ואפילו צתי
אין חומה שאין חוזרין לישראל ציובל
חזקין להם שאמר ואשר יבאל מן
אלוים אן הקשה בקונטרס ואין ו
שיא גמורה ששרי יא משא דפרש
השמטת קרקע קרי מקדיש שדה
חזקה ולא גאלה ומכרה גובר שאין
באל ממפקיעה מיד מקדיש אם הוא
אין דרך שמפקיעה אם הוא ישראל
אין וצאה לכהנים ציובל ונהי דלינתו
השמטת קרקע דקאמר היינו באל
אין השמטת קרקע אכל זה ודאי
שיא דהוה ליה למימר בהשמטת
קרקע דמריה מיהא איתנהו בגון
אכל להם שדה או מכרו לה לאחריהם
היי דחשיב בהשמטת כספים
ולוח עבדים ועוד מה ענין השמטת
כספים אכל יובל הא בהדיא תנא
כספרי בפרשת ראה דשביעית משמטת
כספים ואין יובל משמט כספים
ממעט ליה מזה דבר השמיטה שמוט
חזק לומר דנקטיה לרבי דלרבי
אליהו השמטת כספים ציובל דקאמר
אין שולח (דעין ק"ו. וס) דבזמן
היובל נוהג השמטת כספים נוהג:

צרכת

וְאִינוֹ מוֹצִיא תְּנִי אֶהְבֵּה בְּרִיָּה דִּר' זִירָא כֻּלְּ הַבְּרֻכּוֹת
שָׂאם לֹא יֵצֵא מוֹצִיא וְאִם יֵצֵא אִינוֹ מוֹצִיא כְּעִי ^(ד)רְבֵּא
בְּרֻכָּת

ברכת

[את] הרבים ידי חובתן, הא מחוייב אע"פ שיצא מוציא.

איכוון ופקע לי. תתכוין לתקוע בשמי להוילאני ידי חובתי: **משמיע** בעני כוונה. להוילא השומע: **מתני'** והיה כאשר ירים משה ידו וגו': **גמ'** ועבדים משהירין. אבל עבדים לא דכל מזה שאין להאשה חייבת בה אין העבד חייב בה: **ו** עומטוס ואנדרוגינוס. שמה זכר הוא: **מי** שחלו עבד. משום **אז** חירות שבו: **עומטוס** אינו מוילא כל מינו. עומטוס כמותו שמה חוקע והנה נקבה ומצירו זכר: **אנדרוגינוס** מוילא מינו. אנדרוגינוס כמותו דאי בתר זכרות זאלת שניהם חייבין ואי בתר נקבות זאלת שיתין פטורין: **מי** שחלו עבד כו'. דלא אחי כל עבדות דמשמיע ומפיק כל חירות דמשמיע: **ה"ג** כהנים ולוים מקדישין לעולם וגואלין לעולם **ז** וזו היא גירסת דרבנו יצחק הלוי. ושאר רבנמי גורסין **מוכרין לעולם וגואלין לעולם**. ושתיהן משניות הן במסכת ערכין (דף כו: דף ג:) וצין מקדישין וצין מוכרין תרוייהו משנה יתירה גיניהו אלא אלא אידי דתנא התם גבי ישראל (שם דף ד.) אין מקדישין לפני היוכל הפחות משתי שנים ולא גואלין אחר הפחות פחות משנה תנא גבי כהנים ומקדישין וגואלין ואידי דתנא גואלין ומקדישין גבי הדדי תנא גמי גבי

גואלִין דמכירה מוכרין לעולם והכי
 נמוקים במסכת ערכין (דף ס.) ומהו
 גואלִין לעולם לפי שנאמר בישראל
 בצמוכר בית צעדי חומה (ויקרא כה)
 ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה
 ויתהיה לנזיר ולפי שנאמר בישראל
 ההמוכר שדה אחוה (שם) במספר שני
 שאלות מותר לך שאינו מותר לגאול
 מיד לפי שנאמר במקדש שדה אחוה
 (שם ס.) ואם לא יגאל את השדה
 צעלים ומכר גזר את השדה לאיש
 ציבול הלוי גואלִין לעולם. והאי
 דלאמרי הכא ליתנהו צמות יובל קצי
 גזר שאלן יובל מפקיע מיד המקדש
 ואם לוי הוא כדרך שמפקיע מיד
 ישראל: קמ"ל גרסי' ולא גרסינן
 והאי ליתנהו בהשמיטת קרקעות כו'.
 דהא ודאי ליתנהו צין שלקחו הם
 גואלִין ישראל מחזירין ציבול דלג נפין
 לויס מכלל כל מצות והדינן צין
 שלקחו ישראל מהן מן האלפין אמה
 שניתנו לחן לעריהן יואל ציבול
 ואפי' בתי ערי חומה שאלן חוזרין
 לישראל ציבול חוזרין להם דמצי
 (שם סה) ואשר יגאל מן הלויס וגו':
 ואע"פ שיא מוציא. סהרי כל ישראל
 זה צוה למצות: חוץ מזכרת
 והיין. ושאר צרכת פירות
 שאלן חוזה אלף שספור
 מן העולם הזה בלא צרכת
 כאלן ערבות שאינו חוזה על
 לא ליתנהו ולא ליצריך:

צרכת

ל'יחייבו קמ"ל: מי שחציו עבד וחציו בן חורין אני וולא את שאינו מינו: אמר רב הונא ולעצמו מוציא וממאי שגא לאחרים דלא דלא אתי צד עבדות ומפיק צד אתי צד עבדות ידיה ומפיק צד חירות ידיה אלא אר"

תניא נמי הכי ^במי שחציו עבד וחציו בן חורין אף לעי
כולן אע"פ שיצא מוציא ^בחוץ מברכת הלחם וברכת ה